

**Paper / Subject Code: UARD401 / Rural Development -
V Development Startegies**

Q.P. Coad 00006739

Time: Three hours

Marks : 100

Please check whether you have got the right question paper.

N.B: 1. All questions are compulsory.

2. Figures to the right indicate full marks.

3. Students answering in the regional language should refer in case of doubt to the main text of the paper in English.

Q. 1 Solve any two of the following questions.

- A. State the schemes implemented by the Tribal Development Department.
- B. Explain the need for food security in India in detail.
- C. Explain the food grain management policy of the Government of India.

Q. 2 Solve any two of the following questions.

- A. Explain the modern and traditional methods of irrigation.
- B. Explain the shortcomings of the National Agricultural Policy in detail.
- C. Explain the role of Agricultural University.

Q. 3 Solve any two of the following questions.

- A. Explain the concept of self-help groups and explain its nature in detail.
- B. Explain the characteristics of self-help groups in detail.
- C. Review the types of agro-based industries in detail.

Q. 4 Solve any two of the following questions.

- A. State the concept of rural tourism and explain its scope.
- B. Explain the importance of agricultural tourism in rural development.
- C. Explain in detail how you will plan 'eco-tourism'.

Q. 5 Write notes: (Any two)

- A. Water management
- B. Role of Krishi Vigyan Kendra
- C. History of self-help group
- D. Scope of agricultural tourism

Paper / Subject Code: UARD401 / Rural Development - V Development Startegies

Q.P. Coad 00006739

वेळ : तीन तास

गुण : 100

कृपया तुम्हाला योग्य प्रश्नपत्रिका मिळाली आहे का ते तपासा.

सूचना: 1. सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.

2. उजवीकडील आकडे पूर्ण गुण दर्शवितात.

3. प्रादेशिक भाषेत उत्तर देणाऱ्या विद्यार्थ्यांनी शंका असल्यास पेपरच्या मुख्य मजकुराचा इंग्रजीमध्ये संदर्भ घ्यावा.

प्रश्न 1. खालीलपैकी कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा.

- अ. आदिवासी विकास विभागामार्फत राबवल्या जाणाऱ्या योजना सांगा.
- ब. भारतात अन्नसुरक्षेची गरज सविस्तर स्पष्ट करा.
- क. भारत सरकारचे अन्नधान्य व्यवस्थापनाचे धोरण स्पष्ट करा.

प्रश्न 2. खालील पैकी कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा.

- अ. सिंचनाच्या आधुनिक आणि पारंपरिक पद्धती स्पष्ट करा.
- ब. राष्ट्रीय कृषी धोरणाच्या उणिवा सविस्तर स्पष्ट करा.
- क. कृषी विद्यापीठाची भूमिका स्पष्ट करा.

प्रश्न 3. खालील पैकी कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा.

- अ. स्वयंसहायता बचत गटाची संकल्पना सांगून स्वरूप सविस्तर स्पष्ट करा.
- ब. स्वयंसहायता बचत गटाची वैशिष्ट्ये सविस्तर विशद करा.
- क. कृषीवर आधारित उद्योग प्रकारांचा सविस्तर आढावा घ्या.

प्रश्न 4. खालीलपैकी कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा.

- अ. ग्रामीण पर्यटनाची संकल्पना सांगून तिची व्याप्ती स्पष्ट करा.
- ब. ग्रामीण विकासात कृषी पर्यटनाचे महत्त्व सांगा.
- क. 'पर्यावरणीय पर्यटनाचे नियोजन तुम्ही कसे कराल', सविस्तर स्पष्ट करा.

प्रश्न 5. टिपा लिहा. (कोणत्याही दोन)

- अ. पाणी व्यवस्थापन
- ब. कृषी विज्ञान केंद्राची भूमिका
- क. बचत गटाचा इतिहास
- ड. कृषी पर्यटनाची व्याप्ती